

Il giardino come natura sacra e il giardino come chiesa: transizioni del disegno e della funzione del giardino del Getsemani, 1800–1959

Conferenza di Michal Bitton

La conferenza esplora le modifiche apportate al giardino del Getsemani dai suoi progettisti – i Frati Francescani – tra il 1800 e il 1959. Nel corso di quel periodo l'originaria piantagione di ulivi selvatici venne gradualmente trasformata in un giardino formale. L'obiettivo primario dei Francescani era la costruzione di una chiesa nell'area del Getsemani, obiettivo raggiunto solo all'inizio del mandato inglese, negli anni Venti del secolo scorso. Fino ad allora le funzioni di chiesa alternativa temporanea erano state svolte dal giardino all'interno del quale i Francescani avevano introdotto ordine e qualità architettoniche. Dopo la costruzione della chiesa, il giardino ha iniziato lentamente a tornare al suo stato naturale originario.

הגן כטבע מקודש והגן ככנסייה: שינויי עיצוב ותפקוד בגן של גת שמנים 1800-1959

אדריכלית נוף מיכל ביטון

ההרצאה תעסוק בפיתוח הגן של גת שמנים ובשינויים שנעשו בו בהתאם לתפיסות ולצרכים המשתנים של מעצבי הפרנציסקנים בשנים 1800–1959. הגן הפך במרוצת תקופה זו ממטע זיתים פראי לגן מעוצב בקפידה, ואפשר להבחין בחמישה שלבים בעיצובו באותן שנים. הצורך של הפרנציסקנים לבסס את שליטתם באזור גת שמנים ושאיפתם להקים במקום כנסייה הנחו אותם בעיצוב הגן. עד תחילת המאה העשרים שלטה המגמה העיצובית של השלטת סדר, הקניית איכויות ארכיטקטוניות לגן והפיכתו לחלופה זמנית לכנסייה. רק בתחילת המנדט הבריטי הצליחו הפרנציסקנים להקים באתר כנסייה, ומאז השתנה היחס אל הגן: הוא חדל לשמש תחליף לכנסייה וחזר בהדרגה להיות גן, הקרוב אל הטבע יותר מאשר לארכיטקטורה. צורך נוסף שהנחה את הפרנציסקנים היה שמירה על עצי הזית המקודשים, ולשם כך ניסו לשלוט בזרם המבקרים בגן. פעולות התיחום והגידור בגן הלכו ורבו, וכן פעלו הפרנציסקנים למיסוד הפולחן, והוא הפך מריטואל ספונטני לפולחן רשמי המגדיר ומכוון את פעילויות הצליינים ומסיט את תשומת לבם מהיסוד הפגיע ביותר בגן, עצי הזית.

מיכל ביטון אדריכלית נוף בוגרת הטכניון חיפה, בוגרת תואר שני באוניברסיטה העברית במסלול גיאוגרפיה היסטורית, ודוקטורנטית לגיאוגרפיה היסטורית. תחום המחקר- גנים נוצריים בירושלים. עוסקת בתכנון נוף כ-8 שנים במשרדים שונים. בשנים האחרונות מרצה לתולדות אדריכלות נוף ואוטוקד ומנחה פרוייקט גמר במסלול לאדריכלות נוף במכללות.

עבודת התיזה שלה העוסקת בהתפתחות ההיסטורית של הגן בגת שמנים, הגן העתיק ביותר בארץ ישראל, התפרסמה כמחקר בדצמבר 2012 בכתב העת קתדרה. עבודת הדוקטורט שלה עוסקת בגן פולחני פרוטסטנטי - גן הקבר, בו חוקרת את החוויה הדתית בגן ואת האופן בו משמש הגן כמתווך בין הסוגד לבין מושא אמונתו.

המחקר ההיסטורי והאנתרופולוגי של גנים הינו תחום אשר לא נחקר דיו בארץ, יש חשיבות רבה להמשך ההעמקה בו, כיוון שהוא מספק תובנות מעניינות על יחסים בין תרבותיים ובין דתיים בארץ, ועל יחסים בין האדם לסביבתו.

Michal Bitton è architetto del paesaggio e dottoranda in Geografia Storica presso l'Università Ebraica di Gerusalemme. I suoi interessi di ricerca vertono sulla storia geografica dei giardini e dei paesaggi israeliani e sui progetti dei giardini sacri cristiani in Terra Santa. Michal ha conseguito la laurea in Architettura del Paesaggio presso il Technion di Haifa e ha esercitato per anni la sua professione presso lo studio Shlomo Aronson e presso altri studi di architettura. E' anche lettrice di architettura del paesaggio presso vari college.

יום ג', 3 במרץ 2015 בשעה 19:30
המרכז האקדמי ויצו חיפה - הגנים 21 חדר 104
Martedì, 3 marzo 2015, ore:19.30
Nella stanza 104, presso il Centro Accademico WIZO Haifa in via Haganim 21

